

GUIA DELS AUCELLS DEL PARC NATURAL DE S'ALBUFERA DE MALLORCA

Nick Owens, Pere Vicens & Mike Wood.

El Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, creat a l'any 1988, és un atractiu cada vegada més gran pels amants dels aucells, essent conegut i apreciat fins i tot a fora d'Europa. El Parc comprèn 1708 hectàrees de canyissars, canals i llacunes, camins i ponts. Aquesta guia està adreçada al públic en general però més especialment als que cerquen i aprecien el món de les aus. El Parc, sortosament, disposa d'un equip de professionals que recullen, dia a dia, les novetats sobre la cria, l'hivernada i la migració dels aucells. Aquest treball està basat en aquestes dades, incloent-hi també les valuoses informacions de visitants científics i ornitòlegs locals.

Una seriosa gestió del Parc, començada ara fa deu anys, ha incrementat la diversitat d'hàbitats: canals amples d'aigua lliure, àrees fangoses i zones inundables netes de vegetació, boscos de galeria i pinars, junt a grans extensions de vegetació espessa i impenetrable... Vaques, cavalls i brúfols han estat utilitzats per obrir lentament clarianes d'aigua lliure, creant els diferents conjunts de vegetació.

D'aquesta gestió ha derivat un increment de la població d'aucells hivernants i nidificants. En deu anys s'ha multiplicat per set l'hivernada d'aucells aquàtics. Les Ardèides han passat dels 74 ex. censats a l'any 1988 als 500 de l'any 1998 i les Anàtides de 450 a 4500. La nidificació estimada de les Ardèides ha passat de 20 nius d'una sola espècie (l'Agró roig) en 1988 a 210 nius de 5 espècies a l'any 1997. A més, hi ha hagut una recuperació espectacular d'espècies extingides mitjançant la reintroducció del Gallfaver i del Bec-vermell.

Els visitants disposen de varis observatoris, des d'on tenen una excel·lent visió sobre algunes llacunes i zones de vegetació oberta. Amés, disposen de làmines i dibuixos per facilitar la identificació de la majoria de les espècies més observables. És necessari fer poc soroll i tancar les finestres després de la nostra visita.

Malgrat la bona visibilitat de les zones obertes, els aucells són mals de veure entre l'espessa vegetació, sobretot a l'estiu. En aquest hàbitat, la gran majoria d'ells es comuniquen mitjançant cants sonors i molt concrets que faciliten la seva detecció. Alguns dels visitants, però, es sentiran confusos: els experts coneixedors dels cants s'adonaran que a s'Albufera hi ha espècies amb dialectes propis... i moltes persones que no coneixen el món dels aucells confondran alguns cants amb els d'insectes o granotes.

Alguns aucells, com el Rascló o l'Orval, estan més actius als crepuscles o a la nit. Altres, com els Xàtxeros, les Sol.leres o els Estornells utilitzen els canyissars com a zona segura per dormir, agraciament els capvespres d'hivern amb l'espectacle visual dels milers d'aucells volant coordinadament. També, a la colgada, s'hi acosten els aucells de presa per caçar-hi...

La posició de Mallorca, al mig de la Mediterrània, és un punt d'aturada i descans de moltes espècies de migrants, tan a la primavera com a la tardor, en el seu viatge entre Europa i Àfrica. És el cas del Xàtxexo groc, espècie de la qual es poden veure exemplars de varies

subspècies que crien a llocs diferents d'Europa. Entre les rapinyaires, el Falcó marí és un especialista en capturar els migrants de tardor, quan alimenta els seus polls als nius de la costa.

Entre els anys 1988 i 1998, 262 espècies d'aucells han estat citades a s'Albufera, i 58 hi ha nidificat. Aquesta guia contempla la descripció i la situació de 112 d'elles, les més representatives del Parc, encara que s'inclou la llista completa. De cada una de les espècies descrites es pot trobar:

El nom científic (i el tamany en centímetres)

El nom en Català

L'estatus : Si és migrant o resident, una quantificació, si està minvant, etc.

El número màxim: El màxim d'aucells observats en un dia en els darrers 5 anys (d'agost 1993 a març 1998).

La població nidificant: Les parelles que van criar al 1997.

L'hàbitat: On viu, preferentment.

La descripció: Una breu descripció dels trets més característics per a la seva possible identificació. Inclou dades de plomatge, de comportament i de cant. Les zones del Parc que més li agraden, dates d'arribades i sortides (en el cas dels migrants), etc.

Per acabar, agrairíem la seva col·laboració amb la tasca científica del Parc. La informació de les seves observacions és molt valuosa i complementa el treball diari del personal del Parc. Recentment s'ha posat en funcionament un servei d'informació ornitològica complementària: la web del Parc és <http://www.mallorcaweb.net/salbufera/>

1. *Tachybaptus ruficollis*. (25-29 cm)

Setmesó.

Sedentari abundant.

Màx: 250 (estimació).

Cria: 125 parelles (estimació).

Canals i llacunes d'aigües obertes.

De tamany molt petit, a l'hivern sembla una bola de plomes descambuixades, de coloració grisa. A l'estiu i primavera és més fosc, amb el cap rogenc i una taca blanca a la base del bec, petit i punxegut. Sovint es sent cantant, puix és molt territorial. És un crit molt sonor, semblant a la rialla d'un cavall.

2. *Podiceps cristatus*. (46-51 cm)

Soterí gros.

Hivernant molt escàs.

Màx: 4 (febrer, 1994)

Aigües obertes.

El més gros, i amb diferència, de les tres espècies. La coloració general és grisa, destacant el coll i el pit ben blancs amb un capell negre molt vistós. El bec és larg i en punta. Poc renouer, es veu sovint bucejant. El millors lloc són el Gran Canal i les basses del Cibollar.

3. *Podiceps nigricollis*. (28-34 cm)

Soterí.

Escàs a la tardor i a l'hivern

Màx: 6 (setembre i octubre 1993)

Una mica més gros que el Setmesó i amb el coll més estirat. És de coloració més contrastada (gris fosc i blanc), amb l'ull vermell molt visible i el bec una mica recurvat. És habitual a l'EDDAR.

4. *Phalacrocorax carbo*. (80-100 cm)

Corpatassa. Corbmarí gros.

Hivernant abundant.

Màx: 189 (gener 1994)

Canals i llacunes d'aigua oberta.

Aucell gros, de color negre, amb les cames curtes i el bec gruixut i llarg. S'alimenta de peixos, als que captura bucejant. Els joves tenen les parts inferiors de color crema i les superiors de color terrós. Els adults, al començament de la primavera, mostren unes zones

ben blanques a la cuixa i, a la sub. Sinensis, al cap. És habitual veure'ls amb les ales esteses, sobre un arbre o una pedra, puix no tenen el plomatge impermeable i l'han d'eixugar sovint. Les concentracions grosses són habituals entre els mesos de novembre i febrer.

5. *Botaurus stellaris*. (70-80 cm)

Queca. Bitó.

Sedentari molt escàs.

Cria: entre 5 i 10 parelles

Canyissars i zones de vegetació espessa.

Aucell extingit en les dècades passades, ha recolonitzat espontàniament la zona des que es va declarar Parc. És relativament gros, de coloració d'arena amb taques negres i un capell fosc. Quan està alarimat es posa rígid, amb el coll estufat i recte, semblant una canya. Molt poc observable, és de costums crepusculars i quasi mai vola. Viu amagat dins la vegetació espessa, alimentant-se de peixos, insectes i amfibis. El més destacat és el cant, molt potent i semblant a una sirena de vaixell.

Les millors zones per escoltar-lo són Es Ras i Son Serra.

6. *Ixobrychus minutus*. (33-38 cm)

Quequí. Suís.

Estival nidificant amb una població hivernant molt escassa.

Canals i llacunes amb vegetació molt espessa.

Quantificació poc coneguda, però és relativament observable.

El més petit dels agrons, sols és observable quan vola, furtivament i ràpida, sobre la vegetació del Parc. El mascle té l'esquena negra, ben contrastada amb la resta del cos. La femella és més terrosa. Viu dins la vegetació, pescant des de les voreres i sempre ben amagat. El cant és un "Uaou" molt suau, semblant a una lladrada de ca, repetida cada 3 o 4 segons, normalment al matí i a l'entrada de fosca.

La majoria dels efectius abandona s'Albufera a la tardor per anar cap a l'Àfrica tropical, retornant a partir del mes de març. Una petita població, que pareix que augmenta, queda, però, durant l'hivern al Parc. Els millors llocs per observar-lo són el Colombars, el Gran Canal i la torre-observatori de Sa Punta des Vent.

7. *Nycticorax nycticorax*. (58-65 cm)

Orval

Sedentari. Escàs a l'hivern.

Màx: 110 al juliol de 1997.

Cria: 52 parelles. Cria confirmada a partir del 1994.

Llacunes i zones obertes, a partir de l'horabaixa. De dia dorm als pinars.

Els adults són perfectament diferenciables: Esquena ben negra, les ales grises i el cos blanc, amb els ulls vermells. En canvi els joves, terrosos amb taques blanques, poden ésser confosos amb la Queca, encara que més petits i amb el coll més curt. Són bàsicament nocturns, excepte en la temporada de migració i de cria, en que es veuen sovint pescant dins les àrees mig obertes i posats sobre els arbres. És habitual, a posta de sol, veurer-los passar, volant, sobre Sa Roca i el Gran Canal, emetent el sonor crit "Coac". Quan crien, les cames i el bec tornen de color rosat i unes plomes blanques, llargues i primes, les adornen el capell.

Setembre, octubre, abril i maig són els mesos amb més observacions, puix s'aturen a descansar en el seu viatge entre Europa i les terres africanes.

8. *Bubulcus ibis*. (48-53 cm)

Esplugabous.

Hivernant abundant, amb presència estival en augment.

Màx: 242 (gener 1998).

Cria: 1-2 parelles han criat, per primera vegada, al 1997.

Àrees obertes i zones agrícoles dels voltants del Parc, acompanyant al bestiar.

Agró de color blanc, amb el bec curt i groc, i els peus negres. D'aspecte geperut, té el cap relativament gros i rodó, amb el coll no massa llarg. A la primavera el seu plomatge agafa coloració acarabassada al cap, pit i esquena, amb el bec rosat. Sol acompanyar als cavalls i vaques, sovint sobre l'esquena, des d'on s'atalaia per afavorir la seva alimentació. Normalment, a diferència dels Agrons blancs, no solen tenir els peus dins l'aigua, i aprofiten per alimentar-se les voreres i les zones eixutes.

Normalment es desplaça en grups, i és abundant als horabaixes, quan es junten al Ras i al Cibollar abans d'anar-se'n al dormidor.

9. *Ardeola ralloides*. (44-47 cm).

Toret.

Migrant escàs. Estival molt escàs.

Màx: 7 ex. (juny 1996)

Cria: entre 2 i 4 parelles al 1997, la primera dada de cria d'aquesta espècie al Parc.

Voreres inundades de camins, arrossars i àrees pasturades semi-obertes.

Agró petit, de coloració terrosa en general (quan vola, però, resalta molt el color blanc de les ales i la coa). El bec és llarg i relativament gruixut amb el coll curt. El plomatge nupcial és carabassa amb el cap estriat molt finament de blanc i negre. El bec és cel amb la punta negra. Té el costum de caminar acotat, i quan vola destaquen molt el cap i el bec, relativament grossos.

Li agrada posar-se sobre els arbres, sobretot al matí de prest i abans d'anar al dormidor. És una espècie poc poruga, deixant-se observar des de poca distància.

10. *Egretta garzetta*. (55-65 cm).

Agró blanc.

Sedentari abundant, amb major presència a l'hivern.

Màx: 182 (gener 1998).

Cria: Unes 30 parelles. Cria des del 1993.

Zones pasturades inundades, llacunes i canals.

Un dels aucells més observables del Parc. La seva coloració, sempre ben blanca, i la presència a les zones obertes el fan detectable des de ben enfora. Semblant a l'anterior pel color (sobretot a l'hivern) i per la mida, es diferencia per tenir el bec llarg i negre, el cap més estirat, el coll molt llarg i els peus de color groc. Molt més petit i senzill que l'Agró blanc gros, es poden veure a l'hora essent fàcil el destriar-los.

Actiu des de les primeres hores del dia fins a les darreres clarors, s'alimenta de peixets, amfibis i petits invertebrats. Els horabaixes es reuneixen en grans grups, al Ras i al Cibollar, abans d'anar cap a la zona del dormidor. El seu crit és un sonor i esqueixat "Raac".

11. *Egretta alba*. (85-102 cm).

Agró blanc gros.

Hivernant molt escàs.

Màx: 5 (gener 1998).

Llacunes obertes i amb poca vegetació.

És l'agró més gros dels que poden veure normalment. Blanc, molt gros (una mica més que l'Agró gris), amb el coll molt llarg i arreplegat en una gran S. El bec és groc amb la punta fosca (a l'estiu, però, és ben negre) i les cames i peus són negres amb algunes àrees més decolorades a l'alçada dels genolls.

És habitual i perfectament observable als estanys salobres del Cibollar i, darrerament, al Ras. Li agraden les aigües relativament profundes i sense vegetació, on hi pesca peixos i amfibis.

12. *Ardea cinerea*. (90-98 cm).

Ugró d'hivern. Agró gris.

Hivernant abundant, amb escassa presència estival.

Màx: 65 (gener 1998).

Cria: Aïllada i molt escassa (2-3 colles als 1989 i 1991)

Zones pasturades, llacunes, canals...

Agró gran, de coloració grisenca en general, coll i cara blancs amb una franja negra sobre l'ull. Coll molt llarg i estirat. Quan vola té les ales grosses, destacant les puntes molt negres sobre el gris general. El crit és un sonor "Caarc".

A l'hivern li agrada pescar en grups nombrosos als estanys i llacunes del Cibollar.

13. *Ardea melanitta*. (67-73 cm)

Ugró negre. Agró negre

Sedentari molt escàs.

Màx: 2 ex. (febrer 1995)

Cria: No hi ha dades modernes concretes. Una colla va criar al 1995.

Àrees de canyissar cremat, bàsicament.

Agró de mida mitjana, de coloració negra amb unes petites zones blanques al carpó i a la part terminal de la coa, molt observables al vol. El bec és curt i gruixut, també de color fosc, així com les cames. A la primavera els “genolls” i la base del bec tornen de color rogenc violaci.

Aucell molt escàs, darrerament. Les observacions, sempre molt aïllades, són dins zones cremades, on s’hi alimenta. La gestió del Parc, encaminada a minimitzar els efectes dels incendis, ha reduït dràsticament les observacions. Per facilitar la seva recuperació s’està a punt de posar en marxa un *Pla de Cremes Controlades* a l’interior dels Rotlos i dels Colombars. El crit és un “Crrree” descendent molt distintiu i inconfusible.

14. *Ardea purpurea*. (78-90 cm).

Ugró d’estiu. Agró roig.

Estival abundant.

Cria: 90-120 parelles.

Canals i llacunes amb vegetació esponerosa.

Una mica més petit que l’Agró d’hivern, té les línies estructurals més anguloses (sobretot el coll, en forma de S molt plegada) i el color general és més obscur. Els adults tenen les parts superiors de color gris fosc i les inferiors de color rogenc amb unes amples zones de color violaci a les ales. Els joves són terrosos sense taques negres al coll (molt observables als adults). En vol té les ales més corbades que l’Agró d’hivern, i el bec i els peus són molt destacats i grossos. Nidifica dins els canyissars espessos, havent-hi un constant vol entre els Colombars i les demás zones del Parc. El crit és un aspre “Craaa”.

A partir de l’octubre aquests aucells migren cap a l’Àfrica tropical. Darrerament, però, hi ha observacions d’alguns ex. que queden a hivernar al Parc..

15. *Anser anser*. (75-90 cm).

Oca

Hivernant escàs.

Màx: 43 (gener 1998).

Llacunes i zones inundades amb poca vegetació.

Són els avantpassats de les Oques domèstiques. Aucells grossos, molt arrodonits, de coloració grisa amb el bec i les cames de color carabassa. Visitants habituals de la zona des Ras i dels Colombars aprofiten la mediterrània per descansar del cru hivern centreuropeu.

Quan volen mostren unes ales sorprenentment clares i, anant en línies llargues, solen ser molt sorolloses.

La subspècie oriental, *A. a. rubrirostris* és també observable, però més escassa.

16. *Anas penelope*. (41-51 cm).

Siulador.

Hivernant abundant.

Llacunes obertes i zones salobres.

Màx: 590 (gener 1995).

El Siulador és una ànnera de superfície amb el cap molt rodó i el bec curt. El mascle és grisenc amb el cap rosat i una taca groga al front. La femella és més rogenca que les altres femelles d'ànneres. Quan vola són distintives, sobretot al mascle, unes taques alars blanques que li cobreixen la part central de l'ala. El crit és, com el seu nom indica, un xiulo viu i potent: "Uiiuu". Li agrada també descansar al mar, essent normals les observacions a la Badia d'Alcúdia.

17. *Anas strepera*. (46-56 cm).

Ànnera griseta.

Sedentària poc abundant, però augmentant..

Màx: 175 (gener 1998).

Cria: 15-20 parelles.

Ànnera en lleugera expansió, és fàcilment observable al Ras i al Gran Canal. Els mascles són de coloració grisa amb el cul negre. Les femelles són molt semblants a les del Collblau, encara que lleugerament més petita, de colors més grisos i amb el cap més rodó. Quan volen (i a vegades quan neden) mostren el caràcter més distintiu: una zona ben blanca a la zona posterior de l'ala (l'anomenat "mirall").

En els darrers anys ha passat d'estar catalogada com a hivernant escàs a ser un sedentari escàs amb una hivernada moderada

18. *Anas crecca*. (34-38 cm).

Cel.la rossa.

Hivernant molt abundant.

Màx: 950 (gener 1997).

Zones embassades poc profundes.

Molt abundant al Ras i al Cibollar, on descansa durant el dia. El seu crit, un "Pritt-pritt", és l'acompanyant constant de l'hivern a s'Albufera. El tamany és petit i de forma arrodonida. El mascle mostra el cap de color vermell-rovell amb una taca verda des de l'ull al clatell, amb lluïssors avellutades. La resta del cos és grisenc amb una zona groga al cul. La femella

és favada i poc cridanera, destacant únicament la zona verda lluent del “mirall”, acompanyada d’una estreta ratlla blanca a l’ala.

19. *Anas querquedula*. (37-41 cm).

Barbaresca. Cel.la blanca.

Migrant primaveral abundant, amb escasses observacions de tardor i hivernals.

Màx: 200 (març 1998).

Àrees embassades i llacunes.

De tamany molt semblant a l’anterior, el més diferenciable és una franja blanca sobre l’ull, grossa i visible, als mascles. Quan vola es veu l’altre detall característic: una ampla zona gris-cel a les cobertores, damunt les ales. Les femelles són molt semblants a les Cel.las rosses, però tenen tres línees fosques que li travessen la cara (del bec al clatell), abaix, amunt i per sobre l’ull. El seu crit és un sonor “Cret crecret crrret”.

20. *Anas platyrhynchos*. (51-62 cm).

Capblau (mascle). Rossa (femella). Collblau.

Sedentari abundant.

Màx: 2800 (gener 1997).

Cria: aproximadament 1000 parelles.

Canals, llacunes, maresmes i àrees embassades en general.

Ànnera robusta i compacta. El mascle és de color gris amb el pit terrós, el bec groc i el cap verd amb reflexes metàlics de color de cel. La femella és terrosa favada de negre amb el bec fosc. Tenen el bec gros i les cames són de color carabassa. És interessant saber que els mascles tenen una muda (canvi de plomatge), de l’estiu fins a la tardor, que les assembla a les femelles, però sempre tenen el bec color groguenc. El “mirall” és una vistosa franja cel entre dues de blanques. El cant és un típic “Cuac” i són els avantpassats de les anneres domèstiques.

21. *Anas acuta* (51-57 cm).

Grisa collerada. Coer.

Hivernant molt escàs.

Màx: 43 (gener 1997).

Llacunes obertes i salabroses de poca fondària.

Annera molt bella i elegant. Destaca per la llargària característica del coll i de la coa, sobretot en el mascle. Aquest té el coll ben blanc, ben visible sobre el color xocolata del cap i el clatell. La resta del cos és gris amb el cul i la coa negres. La femella és de color terrós molt pàl·lid, amb fines escates negres. El bec és llarg i prim i el “mirall” no és gaire visible, de color verd-roguenc. No és gens renouer i sovint es veu en petits grups, normalment al Cibollar.

22. *Anas clypeata*. (49-52 cm).

Cuer. Cullerot.

Hivernant abundant.

Màx: 1100 (gener 1996).

Llacunes obertes de poca fondària.

Espectacular animal, tant per la coloració dels mascles com per l'estructura i forma del bec. Les femelles, com tota la resta, són de coloració terrosa amb taques negres, però es pot veure la part superior de l'ala de color de cel, amb un "mirall verd". El mascle és blanc, amb l'esquena grisa, els costats de color de rovell i el cap és verd, amb l'ull groc. El bec és llarg i molt ample a la punta, característica que dona nom a l'aucell.

Molt abundant al Cibollar i al Ras, on descansen en esbards grossos que s'aixequen sorollosament davant qualsevol perill per tornar al lloc al cap d'una estona.

23. *Neta rufina*. (53-57 cm).

Becvermell.

Sedentari, en augment.

Màx: 191 (gener 1997).

Cria: 45-55 parelles.

Canals i àrees inundades obertes.

De tamany relativament gros, és una annera que està situada entre les de superfície i les bucejadores. Ocupa quasi totes les zones del parc, però mostra preferència pel Gran Canal, pel Ras i per la zona salada de s'illot.

Els colors són ben diferents a totes les altres anneres: el mascle, a l'hivern i la primavera, té el cap taronja daurat, el bec vermell i el cos blanc, negre i beig. La femella té sempre el bec fosc i és de coloració terrosa sense taques negres, amb la cara de color molt clar. Quan vola mostra clarament la gran línia alar blanca, típica de les espècies bucejadores.

Espècie que ha estat subjecte d'un procés de reintroducció, els seus efectius han anat creixent de forma continuada des de l'alliberació dels primers exemplars a l'any 1992.

24. *Aythya ferina*. (42-49 cm).

Moretó.

Hivernant abundant. Nidificant molt escàs.

Màx: 545 (gener 1995).

Cria: 2 parelles. (cria des del 1992).

Aigües obertes i profundes.

De tamany mitjancer, el seu aspecte és rabassut i molt compacte, amb el cap molt arrodonit i la coa sempre dins l'aigua (típic de les anneres bucejadores). El mascle és gris amb el pit

negre i el cap vermell rovell. La femella és terrosa amb unes àrees clares a les galtes. Sol ser abundant al Gran Canal i al Colombar, on s'hi veu des de l'octubre fins el març, llavors la gran majoria fuig cap al centre i nord d'Europa a criar.

25. *Aythya fuligula*. (40-47 cm).

Moretó de Puput.

Hivernant poc abundant.

Màx: 180 (gener 1994).

Sensiblement més petits que l'espècie anterior, la coloració blanca i negra dels mascles els fa gairebé inconfusibles. Les femelles són terroses fosques amb una petita zona blanca a la base del bec. Destaca un moixell de plomes, més visible als mascles, sobre el cap (que li dona aquest nom tan característic). És habitual a les aigües obertes del Gran Canal, sempre en grups poc nombrosos.

26. *Oxyura leucocephala*. (43-48 cm).

Annera de carablanca.

Sedentari molt escàs.

Màx. 18 (varis mesos de l'any 1995).

Cria: una o dues parelles.

Aigües obertes i profundes.

Aucell recentment reintroduït, s'alliberaren 36 exemplars el 31 de març de 1993. El medi físic actual no és el més idoni per a l'espècie i la població està en una minva constant. Els millors llocs per observar-los són el Pont de Ca'n Blau i el Gran Canal.

El mascle en temporada nupcial és fàcil d'identificar: rabassut i molt compacte, és de color rogenc amb el cap blanc i el bec, gros i gruixat, de color de cel. La femella és semblant, però té la cara més fosca amb retxes clares a l'ull i al coll, i el bec sempre és obscur. Els dos sexes tenen la coa llarga i en punta, sovint dreta, i el bec gruixat i molt visible.

27. *Circus aeruginosus*. (48-55 cm).

Moixeta. Arpella.

Sedentari abundant.

Màx: 51 (octubre 1996).

Cria: aprox. Unes 10 parelles (algun mascle pot tenir varies femelles).

Rapinayire de mida mitjana, molt abundant i fàcilment observable arreu del Parc. El seu vol, normalment, és lent i a poca alçada. Té les ales llargues i primes, sovint una mica alçades en forma de V.

La coloració de les femelles és terrosa amb unes àrees més clares al cap i a la part superior de les ales. Els mascles són més petits i quan són adults (a partir del quart any) presenten una zona gris platejada, molt visible, a la part superior de les ales. Des del novembre fins el

maig és fàcil escoltar el seu crit nupcial, semblant a un moix, circumstància a la que obeeix el nom local de l'aucell.

28. *Circus cyaneus*. (43-50 cm).

Arpella pàl.lida.

Hivernant escàs.

Màx: 5 (gener 1996).

Zones obertes, perifèria del Parc, voreres de conreus.

Visitant regular dels mesos d'hivern, té la silueta més estilitzada que l'espècie anterior. Els mascles són grisos amb les puntes de les ales negres. Les femelles són terroses amb una zona ben blanca al carpó (la base de la coa) i tenen les parts inferiors clares barrades de negre. Es deixa veure, sobretot, al matí de prest i al capvespre.

29. *Pandion haliaetus*. (55-69 cm).

Peixetera. Àguila peixetera.

Escassa. Present tot l'any.

Màx: 3

Volant sobre aigües obertes i posada sobre arbres o pilons.

Rapinyaire grossa i rabassuda que utilitza les aigües tranquiles de s'Albufera per pescar-hi. El seu vol és suau i lent, amb algunes aturades de forts bategs d'ales, mantenint-se "surant" sobre el mateix lloc per després caure ràpidament dins l'aigua, intentant capturar el peix amb les seves poderoses urpes. La coloració és fosca a les parts superiors i clara a les inferiors amb les ales barrades. El cap és blanc amb una línia fosca a l'ull.

30. *Falco tinnunculus*. (33-39 cm).

Xoriguer.

Sedentari escàs.

Màx: 19 (agost 1997).

Cria: 1-2 parelles.

Perifèria del parc, zones obertes de vegetació rassa,

Escàs i localitzat a Ses Puntes, a Amarador i a altres zones de la perifèria del Parc. El seu tamany és el d'un falcó mitjancer, de color terrós amb les puntes de les ales negres. Els mascles, a més de ser més petits, tenen el cap i la coa grisos. Una conducta habitual és mantenir-se aturat a l'aire amb fortes bategades d'ales per llavors caure en picat a terra i capturar un insecte. El seu crit és un sonor "Quii quii quii quii".

31. *Falco eleonora*. (36-42 cm).

Falcó marí.

Molt abundant a la primavera i escàs a l'estiu.

Màx: 112 (maig 1995).

Falcó grós, però molt estilitzat, d'ales i coa largues i primes. Dues castes de coloració: la fosca completament negra i la clara amb la panxa rogenca i les galtes ben blanques. Passa l'hivern a Madagascar i puja a criar a la Mediterrània, a zones abruptes de la costa. És un aucell de curiositats: durant tot l'any és insectívor, excepte a la temporada de cria (a les darreries de l'estiu) en que caça aucells migrants per alimentar els polls.

Es poden veure concentracions espectaculars, caçant al migdia, sobre el Parc durant el mes de maig, amb preferència pel Colombar. A l'estiu es pot veure a l'horabaixa de tot, caçant sobre les zones arbrades del Comú i Ses Puntes.

32. *Falco peregrinus*. (39-50 cm).

Falcó.

Escàs. Present tot l'any.

Màx: 2

Falcó robust, d'ales relativament gruixudes i coa curta. Les parts superiors són de color gris cel i les inferiors clares molt barrades. Vola molt ràpidament, amb batudes enèrgiques de les ales i fent uns impressionants picats sobre les aus de tamany mitjancer de les quals s'alimenta. És relativament fàcil d'observar els horabaixes d'hivern, quan caça a la colgada dels Estornells.

33. *Rallus aquaticus*. (22-28 cm).

Polla de ropit. Rascló.

Sedentari abundant.

Màx: estimacions de 300 (gener 1998).

Cria: estimacions de 150 parelles.

Vegetació espessa.

Petit aucell difícil de veure, puix sempre sol estar ben amagat dins l'espessura. La seva estructura corporal, comprimida lateralment, i les seves cames curtes li afavoreixen el viure entre vegetació molt espessa. És de coloració gris cel, amb els costats barrats de negre i el bec llarg i vermell. El seu crit s'assembla al grunyir d'un porcell i és molt detectable arreu del Parc.

34. *Gallinula chloropus*. (32-35 cm).

Gallineta d'aigua.

Sedentari abundant.

Població no quantificada.

Cria: estimació de 250 parelles.

Abundant arreu, preferentment en zones de vegetació espessa.

Segurament serà el primer aucell que vos trobareu quan entrareu al Parc. Semblant a una gallina petita, rodona, negra, amb el cul blanc i el bec vermell amb la punta groga. Les parts superiors són més terroses i les cames són grogues. Sol anar en petits grups i al mínim perill s'amaga aviat dins la vegetació. El sò més característic és un sonor "Prroó". Els joves són terrosos, amb les cames verdoses i el bec fosc.

35. *Porphyrio porphyrio*. (45-50 cm).

Gallfaver.

Sedentari reintroduït. En augment.

Màx: estimació de 150 (gener 1998)

Cria: estimació de 60-70 parelles.

Zones de vegetació al costat de llacunes i canals.

Com a Gallinetes d'aigua gegants, de caminar esburbat i de caràcter molt nerviós, aquests interessants aucells varen desaparèixer a començaments d'aquest segle, després de fortes modificacions de l'hàbitat de s'Albufera. El 10 de juliol de 1991 foren alliberats 28 exemplars procedents del Parc Nacional de Doñana i la recuperació ha estat excel·lent: tres parelles ja criaren al 1992, 23 ho feren al 1993 i més de 40 al 1996.

De conducta tímida, sol viure entre la vegetació, amb algunes ocasionals excursions per zones obertes. Vola molt poc i, quan ho fa, les cames penjen cap avall de manera grossera. La coloració és blava, lluent a la zona del coll i del cap, amb el cul ben blanc. Les cames i el bec són de color vermell, i les veus són un grup de crits forts i variats amb algunes bufades sordes.

36. *Fulica atra*. (36-38 cm).

Fotja.

Sedentari molt abundant.

Màx: 1982 ex. (gener 1994).

Cria: Abundant. No quantificada.

Canals, llacunes i basses amb una certa fondària.

El més destacat és el seu color negre general, amb el bec blanc amb tons rosats. L'estructura és arrodonida, amb poca coa i el coll llarg. Té els peus lobulats i quan camina, en terra, és absolutament esburbadada. Viu en grups nombrosos, sobretot a l'hivern, ocupant zones d'aigües obertes. Els polls són negres amb el plomissó del cap de color vermell i els joves són de color gris amb el coll i la cara blanques.

37. *Grus grus*. (114-130 cm).

Grua.

Migrant i visitant hivernal ocasional.

Màx: 30 ex. (octubre 1995 i 1997)

Àrees obertes i embassades de poca fondària.

Aucell molt gros, semblant a un Agró amb el coll estirat cap envant. Té les ales molt grosses, com les d'un Voltor, amb les primàries molt destacades i obertes (dits). La coloració és grisa amb les puntes de les ales de color negre. Vist normalment en vol, puix el seu crit "Crruu-Crroo" i la figura (una V ondulant) que adopten quan volen són molt detectables.

Li agraden les àrees agrícoles dels voltants del Parc (Amarador, Son Serra, etc). Normalment vistos a primeres hores del matí o a darreres del capvespre.

38. *Himantopus himantopus*. (35-40 cm).

Cegall de Mossón Guillem. Avisador

Nidificant estival abundant amb escassa presència a l'hivern.

Màx: 118 (abril 1994)

Cria: 90-100 colles.

Àrees obertes de poca fondària.

Un dels nidificants més detectables del Parc. El seu nom, Avisador, fa referència als seus crits constants i potents, que emeten *sempre*. És, a més, un bell aucell de coloració blanca i negra ben destacada, amb les cames vermelles (els joves tenen les parts superiors de color terrós i les cames són carabassa). Té el cos molt estilitzat, amb el bec prim i les cames molt llargues. El mascle es diferencia per tenir l'esquena negra lluent, mentre que la femella la té de color negre terrós.

Cria en colònies nombroses a les zones més obertes del Parc (salobrans del Cibollar, davant els aguaites Bishop I i II, Es Ras i Ses Eres, les Salinetes, etc.) i el seu nombre està en augment, però és una espècie amb problemes de predació per part de Gavines i altres oportunistes. El niu és una petita plataforma de vegetals enmig de l'aigua.

39. *Charadrius dubius*.(14-15 cm).

Tiruril.lo menut.

Nidificant estival amb presència ocasional a l'hivern.

Màx: 38 ex. (març 1996)

Cria: estimació de 20-25 colles.

Àrees fangoses i obertes, sobretot d'aigües dolces.

Com el seu nom suggereix, el tamany d'aquest aucell és molt petit, amb una estructura arrodonida i aplanada, amb les cames curtes i el cap relativament gros. Molt semblants als altres dos Tiruril.lós que es poden veure al Parc, aquesta espècie es diferencia per tenir un anell ocular de color groc i les cames de color cru. En vol no es veu cap franja alar blanca a les cobertores, ben visible a les altres dues espècies. Els joves es diferencien del T. Camanegra per tenir la cara molt fosca i un collaret negre que l'envolta completament el coll.

Aquesta espècie té tendència a ocupar les zones d'aigües més dolces, essent habitual al Ras i a les zones de Marjal properes al Parc. El seu crit és un sonor "prrii-prrii-prrii".

40. *Charadrius hiaticula*. (18-20 cm).

Tiruri.lo gros.

Migrant molt comú a la primavera, però poc detectat a la tardor.

Màx: 35 ex. (maig 1997)

Zones fangoses i de poca aigua.

El més gros dels Tiruril.los i d'aspecte molt arrodonit. La coloració de l'esquena és una mica més pal·lida i les cames són d'un taronja cridaner, així com la base del bec, més gruixut i amb la punta negra. La màscara facial és semblant al Tiruril.lo menut, però no te blanc al front i no te anell ocular. El crit és un dolç "Pu-íp"

Es pot veure a les zones centrals del Parc: CIM, Cibollar, etc.

41. *Charadrius alexandrinus*. (15-17 cm).

Tiruril.lo camanegra

Sedentari, més abundant a l'estiu.

Màx: 100 ex. (set-oct. 1997)

Cria: Unes 50 colles, amb tendència a augmentar.

Zones arenoses i llotoses amb poca aigua.

El més comú de tots. La principal característica és el color de les cames, sempre negres. La màscara facial és inexistent en les femelles, i als mascles es redueix a una línia negra discontinua al front i costats. El collar no és sencer, havent-hi sempre una zona blanca al coll. El mascle, a més, presenta un capell de color rogenc distintiu.

Son fàcilment observable a les zones fangoses del Cibollar i Es Ras, les Salinetes i l'EDDAR, a l'estiu, i a la platja d'Es Comú a l'hivern.

42. *Vanellus vanellus*. (28-31 cm).

Juia de Prat, Juia.

Visitant habitual a l'hivern.

Màx: 870 ex. (gen. 1997).

Zones fangoses d'aigües obertes i de poca fondària.

De tamany semblant a un Colom petit, te el cos rodó i compacte. El vol és peculiarment lent i ondulant, amb batudes suaus de les ales, gruixudes i arrodonides. Les parts superiors són negre-verdoses amb reflexes violacis. El cap és negre amb zones blanques a les galtes i al coll, amb una cresta negra prima i llarga. Les parts inferiors són molt blanques al pit i als braços, destacant amb el negre de les primàries. La coa és blanca amb la punta negra.

És un aucell prou renouer, amb un "Pii-vuít..." com a crit més habitual. Observable arreu del Parc.

43. *Calidris minuta*. (12-14 cm).

Corriol menut.

Migrant habitual amb presència escassa a l'hivern.

Màx: 30 ex. (set. 1993)

Zones fangoses de poca fondària.

Aucell molt petit, una mica més que els Tiruril.los i d'aspecte més allargat. La coloració a l'hivern és grisa i a l'estiu és rogenca, amb petites taques negres. Les parts inferiors sempre són blanques i les cames negres. Al pit hi ha un collar ample, mal definit, del mateix color de les parts superiors, deixant, però, el una zona blanca al coll. Un altre detall important és la presència d'unes línies clares en forma de V sobre l'espatlla. El crit més habitual és un "ti-i-i-ti-i-i-i".

Les zones del Cibollar i del Ras són les millors, quan el nivell d'aigua és baix.

44. *Calidris ferruginea*. (18-23 cm).

Corriol de becllarg.

Migrador poc abundant.

Màx: 36 (agost 1996).

Vorerer de llacunes i àrees llotoses de poca fondària.

Com els altres Corriols, el plomatge d'hivern és gris amb les parts inferiors blanques, mentre que a l'estiu té les parts superiors terroses ben pigallades de negre i les inferiors, amb el cap, són d'un color roig-carabassa viu. Els trets més destacats, a banda del color, són el posat més dret i vertical; el bec, molt llarg i decorbat amb una taca blanca petita a la cara, vora la base del bec, i la base de la coa, amb dues zones blanques a cada costat.

L'EDDAR, les Salinetes i el Cibollar són els llocs més habituals per observar-lo

45. *Calidris alpina*. (16-22 cm).

Corriol variant.

Migrador habitual. Escàs a l'hivern.

Màx: 190 ex. (maig 1994).

Zones fangoses de poca fondària.

Corriol rabassudet, un poc més gros que els Tiruril.los. El bec és gruixut, una mica decurvat, i més gros que el del C. menut. El detall més destacable és la presència d'una zona negra, molt observable, a la panxa, a l'estiu.

El crit és un sonor "Tirrr...". És un habitual visitant de la mediterrània quan baixa des d'Europa del nord, on hi cria.

46. *Philomachus pugnax*. (26-32 cm mascle, 20-25 cm femella)

Batallaire.

Migrant habitual, amb xifres importants a la primavera. Hivernant molt escàs.

Màx: 190 ex. (maig 1994).

Zones fangoses de poca fondària.

Limícola de posat molt vertical, amb les cames i el coll llargs, amb una coloració i un tamany molt variables. El bec és relativament curt, gruixut a la base i decurvat. El color del plomatge, fora de la temporada reproductora, és terrós-rogenç amb la presència característica de taques negres en forma d'escates (semblant també a una teulada d'una casa). La coloració de les cames sol ser taronja, però es veuen sovint alguns ex. que les tenen verdes, grises o grogues.

Els mascles, en plomatge nupcial, exhibeixen una coloració molt espectacular: plomes estufades al coll i esquena de colors vistosos: blanc, negre, vermell... etc. Sol ser un aucell silencios.

47. *Gallinago gallinago*. (25-27 cm).

Cegall.

Hivernant i migrant molt abundant.

Màx: Estimació de 500 ex. (gener 1998)

Vorerer de camins, zones fangoses i vorerer de zones embassades.

Aucell de bec molt llarg i de cames molt curtes, amb el cos arrodonit. De coloració molt amagadissa (terrosa amb pigues negres, blanques i ocres) s'alimenta caçant cucs i invertebrats a zones obertes. Quan es sent amenaçat, alça el vol ràpidament i, fent zigzagues, es torna a posar a uns 30-40 mts. El crit és un estrident "Xiéc-xiec..."

48. *Limosa limosa*. (36-44 cm).

Cegall de mossón.

Migrant primaveral habitual, més escàs a la tardor.

Màx: 14 ex. (febrer 94 i març 96)

Llacunes de fondària mitjana.

Un dels limícoles més grossos i de posat més elegant: les cames i el coll són llargs amb un bec prim i estilitzat, molt gros i una mica recurvat. La coloració estival és cridanera: cap i coll vermell rovell amb l'esquena escatada grisa i negra. A l'hivern, en canvi, és tot gris amb la panxa blanca, i sempre presenta una taca blanca allargada a la vora de l'ull, com una cella. Quan vola es veuen dues franges alars blanques molt destacades a la part superior del plomatge, així com la coa negra amb la base blanca.

49. *Tringa erythropus*. (29.32 cm).

Camaroja pintada.

Migrant abundant i hivernant escàs.

Màx: 21 ex. (abril 1996).

Llacunes de fondària mitjana.

De coloració gris pàl·lid a l'hivern i quasi ben negra a l'estiu, aquesta limícola es sol veure en plomatge de transició: taques fosques generalitzades al coll, cap i panxa. Les cames, de color carabassa a l'hivern, tornen de color molt fosc a l'estiu. De tota manera, el més destacat per a la identificació és el bec, molt llarg i acabat en corba cap avall, de color negre amb la mitja mandíbula inferior vermella.

El crit, un sonor "Ti-tuít, Ti-tuít" és sovint escoltat al Ras, Cibollar i Ses Eres, llocs on es deixa veure en preferència.

50. *Tringa totanus*. (27-29 cm).

Camaroja.

Migrant. Més abundant a la primavera que a la tardor.

Màx: 170 ex. (maig 1996)

Llacunes de fondària mitjana i zones salabroses.

Molt semblant a l'espècie anterior excepte a l'estiu, quan la coloració pigallada general de blanc i negre, junt amb les cames vermelles, la fan inconfusible amb qualsevol altra. En plomatge d'eclipsi, té les parts superiors i el pit més pintats que l'espècie anterior, amb un anell ocular blanc molt visible i el bec és més curt, gruixut i de color vermell amb la punta negra.

El crit és un "Tiu-tú" potent i repetit sovint al vol.

51. *Tringa nebularia*. (30-35 cm).

Camaverda.

Migrant regular amb observacions, però, a tots els mesos de l'any.

Màx: 23 ex. (abril 1997).

Llacunes de fondària mitjana i zones salabroses.

És la més grossa i de les espècies que s'assemblen, però també és la més clara. Molt blanca, amb escates cendroses a les parts superiors, amb el bec gruixut i lleugerament recorbat. Les cames, com el seu nom suggereix, són de color verd-grisenc.

El crit és un "Tiú-tiú-tiú" molt sonor.

52. *Tringa ochropus*. (21-24 cm).

Becassineta..

Migrant abundant.

Màx: 39 ex. (juliol 1996).

Llacunes poc fondes i zones de fang.

De mida mitjana-petita, té el bec i les cames més curtes que les altres *Tringa* anomenades fins ara. Les cames són verd-gris amb la panxa ben blanca i un collar ample, molt bigarrat i fosc. Les parts superiors són molt fosques, amb petites taques blanques arreu. El cap és grisenc molt estriat i l'anell ocular blanc és ben visible. Carpó blanc amb la punta de la coa retxada de negre. Les parts inferiors de les ales són negres.

El crit és un sonor i molt ràpid “Tuít-tuít-tuít-tuít”

53. *Tringa glareola*. (19-21 cm).

Valona.

Migrant molt abundant.

Màx: 100 ex. (abril 1996)

Llacunes poc fondes i zones de fang.

S'assembla molt a l'espècie anterior, tant pel tamany, per l'estructura i per la coloració. Els detalls més importants són el color verd-groc de les cames, el collar poc definit i clar, la presència de taques negres als costats de la panxa i pit, les parts superiors són més clares que l'espècie anterior, de color gris amb taques negres i blanques, arreu. Al cap hi ha una línia superciliar notable i l'anell ocular és poc visible. El detall més important, però, es veu al vol: la part inferior de les ales és clara, mentre que en l'espècie anterior és molt fosca.

Les àrees del Cibollar, Ras i l'EDDAR són les millors per observar-los.

54. *Actitis hypoleucos*. (19-21 cm).

Xivitona.

Migrant habitual, amb presència hivernal escassa.

Màx: 120 ex. (maig 1996).

Llacunes poc fondes i zones de fang.

Ben petita per mor de les seves cames molt curtes, és de coloració terrosa daurada amb petites taques negres a les parts superiors, mentre que les inferiors són ben blanques. Té el costum d'aixecar i baixar, nerviosament, la coa, fet pel qual és fàcilment identificable. El seu crit és un agut i ràpid “Di-di-di-di-di-di-di-di”.

55. *Larus audouinii*. (48-52 cm).

Gavina corsa. Gavina roja.

Visitant estival escàs.

Màx: varies observacions de grups de 6-7 ex. en diferents mesos.

Costa i Platja.

Gavina de mida mitjana-grossa, de coloració grisa molt clara, sembla quasi blanca des d'enfora, amb les puntes de les ales negres. El bec és vermell fosc, amb una taca groga i negra a la punta, i les cames són de color verd obscur. Cria als illots balears, passant, la majoria, l'hivern a costes africanes.

Fonamentalment, les observacions seran a la costa, puix quasi mai entra a l'interior.

56. *Larus ridibundus*. (38-44 cm).

Ploradora. Gavina d'hivern.

Migrant i hivernant abundant.

Màx: 473 ex. (gener 1997).

Llacunes i zones embassades, costes i platges.

Gavina petita de coloració cridanera amb el plomatge nupcial: cap negre-xocolata amb anell ocular blanc. Cames vermelles i puntes de les ales negres amb una franja blanca ben visible. A l'hivern el cap és blanc amb una taca negra a la zona auricular. Els joves són terrosos escatats de negre, amb la panxa i el coll blancs.

Molt renouers, els seus crits són difícils de transcriure, però semblen forts plors llastimosos.

57. *Larus cachinnans*. (55-67 cm).

Gavina.

Sedentari molt abundant. No cria.

Màx: Xifres estimatives de 4500 ex. o més a moltes tardors.

La gavina més comuna i estesa de les Illes. Grossa, amb el bec groc i la punta vermella, amb les cames grogues. Els joves són gris-terrosos, amb unes zones translúcides a les ales quan es veuen des d'avall. Molt abundant al parc, on hi descansa en grans grups al Ras, Colombars i a l'EDDAR. Aquesta presència constant és un problema greu per a algunes espècies reproductores al Parc, puix la predació dels seus polls i joves és habitual als mesos de cria.

58. *Sterna sandvicensis*. (36-41 cm).

Llambritja de bec llarg.

Hivernant escàs.

Màx: 9 ex. (desembre 1996)

Costa i platja.

Llambritja grossa, semblant a una Gavina d'hivern però molt blanca i estilitzada, d'ales primes i largues amb la coa forçada. El capell és fosc, molt estriat a l'hivern, amb un bec molt prim, llarg i amb la punta groga. Te per costum volar a uns 15-20 mts. per sobre la mar i es deixa caure amb un picat, de sobte, capbussant-se per pescar. Sol anar en petits grups, cridant un aspre "Querric".

59. *Columbia livia domestica*. (31-34 cm).

Colom.
Sedentari i nidificant.
Cria: 6-8 parelles.
Zona central del Parc.

Els coloms domèstics que es poden veure al Parc han format una petita colònia que resideix als edificis del centre de recepció i voltants. No es mostren gaire confiats i normalment utilitzen el Parc com a dormitori, alimentant-se pels conreus veïns.

60. *Columba palumbus*. (40-42 cm).

Tudó.
Sedentari i nidificant, amb un augment de la població a l'estiu.
Màx: 100 ex. (octubre 1997).
Cria: 30-50 parelles, augmentant.
Bosc de pins.

Colom gros, de color gris-plom amb dues franges blanques, molt vistoses, a les ales i una taca petita, també blanca, al coll. El pit és rosat i la punta de la coa és negra. Viu als pinars del Comú i de Ses Puntes, on hi cria fent el niu sobre una magre plataforma feta de branquetes primes. Els joves s'assemblen als adults però són una mica més foscos i les manca la taca blanca del coll.

El seu cant és una remor "Grou-gruú-gruu-gruu-gruuuu"

61. *Cuculus canorus*. (32-34 cm).

Cucui.
Visitant estival i migrant.
Cria: Abans era un nidificant habitual, però les darreres dades de cria segura són del 96, i l'espècie està minvant.
Bosc de galeria i zones arbustives.

Aucell sorprenentment gros, molt solitari i amagadís, sols es deixa veure molt de tant en tant en un vol ràpid, ondulant i silenciós. La coloració és grisa amb la panxa barrada molt fina de blanc i negre. La coa, llarga, és obscura per sobre. Per sota és barrada gruixuda, també en blanc i negre. Algunes femelles, però, tenen les parts superiors de color rogenc amb retxes negres, molt primes.

El seu cant és el primer, i a vegades l'únic detall que delata la seva presència: un fort "Cú-cu, Cú-cu". Actualment és un auccell molt escàs al Parc.

62. *Otus scops*. (19-20 cm).

Mussol.
Resident, detectat tot l'any.

Màx: 16 ex. (octubre 1993).

Cria: Hi ha dubtes sobre la nidificació dins del Parc. No està confirmada.

Rapinyaire nocturna molt habitual a Mallorca. Utilitza els boscos de ribera i els pinars per a caçar durant la nit. És petit, arrodonit, amb unes petites “orelles” estirades quan està assustat. Hi ha dues fases de coloració: una terrosa i l’altre, la més comuna, de color gris. En ambdues està molt tacat de negre i blanc, essent difícil de veure, amagat dins del fullatge.

El cant és un “Tiú” repetit cada 4 o 5 segons, més agut en els mascles que en les femelles.

63. *Asio otus*. (35-37 cm).

Mussol reial.

Sedentari escàs.

Cria: 5 parelles.

Pinars.

Mussol gros, de color rogenc pigat grosserament de negre i crema. Cara taronja, amb dues línies clares vorejant el nas i la boca. Ulls grossos, vermells i “orelles” negres molt grosses. Quan vola es poden veure molt clarament unes àrees blanques en la part inferior de les ales. Viu als pinars i és molt discret... tant, que fins fa poc no es sabia pràcticament res sobre la seva situació a les Balears. El crit dels mascles és un sord “Uuu” i el de les femelles un suau “Uí-ííí”.

A l’hivern sembla que es concentren en petits grups, separant-se a començament de febrer per començar la cria.

64. *Apus apus*. (16-17 cm).

Falzia.

Estival i migrant. No cria al Parc.

Màx: Més de 1000 ex. (abril 1995)

Volant arreu del Parc.

Aucell petit, negre, d’ales molt llargues i primes amb la coa curta i forcada. Vola constantment, quasi sense batre les ales, des de mitjan matí fins al capvespre, alimentant-se d’insectes. Són molt renouers, amb crits aguts “Prrrrrrriiiii”. Tenen la particularitat de dormir volant i sols toquen terra per criar, baix les teules de les cases i dins escletxes de roques. Per aquest motiu, les cames són molt petites i els peus tenen ungles fortes i llargues.

És molt abundant a l’estiu, migrant cap a l’Àfrica sub-sahariana per passar-hi l’hivern.

65. *Apus melba*. (20-22 cm).

Falzia reial.

Migrant poc abundant, tan a la primavera com a la tardor.

Màx: 87 ex. (setembre 1995).

Volant arreu del Parc.

Falzia grossa, fàcilment identificable pel seu tamany i per tenir el coll i la panxa blanca, separades per un collar negre. Cria a serrats, dins escletxes de roques. Sol anar en petits grups, volant amunt i caçant insectes. El seu crit és un enfilall de sons aguts encadenats: “Xit rit rit it it itititit xit it it it...”

66. *Alcedo atthis*. (16-17 cm).

Arner.

Hivernant abundant .

Màx.: estimació de 50 ex. (gener 1998)

Canals i llacunes amb aigües netes.

De coloració molt cridanera, aquesta li serveix, moltes vegades, per passar desapercebut quan s'atalaia sobre una branca d'un arbre, vigilant per pescar. Quan ho fa es capbussa de sobte i amb força, capturant els petits peixos amb el seu poderós bec, llarg i fort. El color dominant és el blau-cel, amb la panxa carabassa i algunes taques blanques al coll i la cara, però el més destacat és l'esquena, de color de cel molt lluent i cridaner quan vola a ran d'aigua, ràpidament i directa. El crit és un “Piiiiiiiiit” fort i repetit dues o tres vegades.

67. *Merops apiaster*. (27-29 cm).

Abellerol.

Estival nidificant escàs i migrant abundant.

Màx: 150 ex. (maig 1997).

Cria: 18 parelles (1995).

Zones de dunes i àrees seques i obertes. En migració arreu, caçant insectes al vol.

Aucell estilitzat, d'ales llargues i primes, amb les plomes centrals de la coa més llargues, fent una “punta” que sobresurt, molt visible. La coloració és espectacular: blau-cel, groc, carabassa, verd i negre irregularment distribuïts. El més destacable és una línia negra que travessa l'ull, des del bec fins el clatell. Els joves són més verdosos a les parts superiors i no tenen la punta en la coa. El cant és un fort, líquid i difícil “Crruc-u-cruuic”. Malauradament, l'espècie està minvant per la destrucció dels seus llocs de cria, situats just al límit, però a l'exterior, del Parc.

68. *Upupa epops*. (26-28 cm).

Puput.

Resid ent molt abundant.

Cria: 20-30 colles.

Camins, zones pasturades i seques, zones agrícoles dels voltants, etc.

Aucell peculiar, tan pel seu aspecte i estructura com per la seva cridanera disposició de color. Absolutament inconfusible, sembla molt lleuger amb un vol ondulant, batent suaument les ales amples i arrodonides. La coloració general és ratllada de blanc i negre, però el cap i el pit són de color rosa-carabassa, portant una cresta, molt grossa, del mateix color amb les puntes negres. Quan està a terra, sol caminar lleuger, amb un moviment d'alçada i baixada de cap semblant a una màquina de cosir, caçant insectes amb el seu llarg, prim i decorbat bec.

Els sons més habituals són un "Kjjj" aspre i un monòton "Upupup".

69. *Calandrella brachydactyla*. (14 cm).

Terrolot.

Estival poc abundant.

Màx: 19 ex. (juliol 1994).

Cria: Un mínim de 6 colles.

Àrees seques i amb poca vegetació, dunes, zones pasturades, erms...

Aucell petit i allargat, amb el cap i les parts superiors de color d'arena pigallat de negre. La característica més important és una taca negra, allargada però petita, a cada banda del coll (menys patent a les femelles). Camina ben amagada dins l'entorn i quan vola, fent baixades i pujades des de molta alçada, emet un crit fort i molt peculiar: "Tssisisivuí-tshivuí-tiú"

Les millors zones per observar-la són s'Amarador i les zones agrícoles de Son Serra i Son Bosc.

70. *Alauda arvensis*. (18-19 cm).

Tarrola.

Hivernant regular.

Màx: Grups de 5-10 ex. sovint.

Conreus veïns i àrees de vegetació rassa. Dorm als canyissars.

Passeriforme gros i compacte, de pit gruixut. La coloració és terrosa pigallada de roig obscur i negre. Pit molt estriat i panxa blanca. Anell ocular clar i cella blanca, molt visibles. En vol mostra una vora blanca a la part posterior de les ales. És habitual a les colgades de capvespre a Amarador i Son Serra. Quan vola emet un "Txirríu" melodiós i suau.

71. *Riparia riparia*. (12 cm).

Cabot de vorera.

Migrant abundant.

Màx: estimació de 5000 ex. (abril 1995).

Arreu del Parc, caçant insectes al vol.

Petita, de coa curta i coloració terrosa. Té el coll i la panxa blanca amb un collar terrós. Vola en grans esbarts sobre les zones embassades i els canyissars, caçant al vol, junt amb

altres oronelles i cabots. Cria a talussos d'arena o de terra blana a les voreres de rius, dins d'un forat profund. Migra en concentracions elevades cap a l'Àfrica sub-sahariana, on hi passa l'hivern. El crit és un "Txirrip" suau

72. *Ptyonoprogne rupestris*. (12.5 cm).

Cabot de roca.

Hivernant regular.

Màx: estimació de 1000 ex. (febrer 1996)

Arreu del Parc, caçant insectes al vol.

Petit, de color gris-plom, amb la panxa i el coll lleugerament més clars. Quan obri la coa, en vol, es poden veure unes petites taques ben blanques a la punta de les plomes.

Abundant a l'hivern, des d'octubre a març, quan el fred les fa baixar de les muntanyes, on hi crien dins escletxes a serrats i balmes.

73. *Hirundo rustica*. (19-22 cm).

Oronella.

Migrant molt abundant. Estival escàs i hivernant rar. Es pot veure tots els mesos.

Màx: estimació de 20000 ex. (abril 1997).

Arreu del Parc, caçant insectes al vol.

De coloració negre-blaoaosa lluent, amb la panxa blanca-rosada i la cara vermella, el més destacat és la llargària de les plomes més externes de la coa, fent que sigui molt forçada, sobretot als mascles adults. El vol és molt elegant i lleuger. El crit és una espècie de "Tsivit" suau, repetit enèrgicament quan hi ha perill. Cria a Mallorca, encara que al parc no hi ha constància. Passa l'hivern a Àfrica.

74. *Delichon urbica*. (12-13 cm).

Cabot

Migrant abundant.

Màx: estimació de 500 ex. (setembre 1993 i maig 1997).

Arreu del Parc, caçant insectes al vol.

La principal característica que defineix aquesta espècie és la taca blanca, molt visible, de l'esquena. La resta de parts superiors són negres i les inferiors són ben blanques. En aquesta espècie la coa també es curta i una mica forçada.

Com l'anterior, és molt abundant a Mallorca, criant dins nius fets de fang sec baix els voladissos de les cases, a tots els pobles. També passa l'hivern a l'Àfrica sub-sahariana.

75. *Anthus pratensis*. (14,5 cm).

Titina. Titina sorda.

Hivernant abundant.

Màx: estimació de 300 ex. (gener 1997).

Camins i pastures.

La Titina és un aucell petit i allargat, amb la coa llarga. La coloració de les parts superiors és terrosa amb tonalitats que varien des del rogenc al verdós, l'espalla i les ales estan llistades de negre. La panxa i el pit són de color blanc brut (més net a la primavera) molt pintats de clapes negres, deixant el coll, però, amb un "baverall" clar. Camina sovint entre el bestiar, a les zones més seques, alimentant-se d'insectes amb el seu bec llarg i prim. Les plomes externes de la coa són blanques, molt visibles al vol. El crit és un "Siip" clar i net.

Present al Parc des del setembre a l'abril i sol anar en grups nombrosos.

76. *Anthus spinoletta*. (17 cm).

Titina. Titina de Muntanya.

Hivernant poc abundant.

Màx: 17 ex. (novembre 1994).

Camins i zones pasturades amb fang.

Lleugerament més grós i d'aparença més rabassuda que l'anterior. A l'hivern és de color terrós fosc a les parts superiors amb el pit i costats blancs ben pigallats de clapes fosques i grosses. A la primavera el color del pit canvia a un rosat pàl·lid. Té una cella blanca característica, ben visible, en tots els plomatges. El crit és un sonor i aspre "Piit".

Encara que solitari, es fàcil veure l'ho pel camins de Ses Puntes, Amarador, Sa Font, etc.

77. *Motacilla flava*. (17 cm).

Xàtxero groc.

Reproductor estival i migrant abundant.

Cria: estimacions de 200-300 parelles.

Zones pasturades, camins i zones obertes.

Estructuralment semblants a les Titines, tenen, però, la coa més llarga i el cos una mica més estirat i prim. La coloració és groga amb les parts superiors gris verdoses i la coa és negra amb les voreres blanques, ben visibles. Els mascles tenen el cap de color gris i les femelles són de coloració general més terrosa. Els joves són de coloració general gris-terrosa pàl·lida, amb línees facials molt marcades. El crit és un agradable "Tsi"

Diferents subespècies visiten el Parc en cada migració. És a la primavera, però, quan es més fàcil la seva identificació puix els mascles llueixen els seus distintius:

- a) *M. f. iberiae*: La “nostra”, la que cria a tota la península, sud de França i a les nostres illes, té el cap gris amb una cella blanca ben visible i el coll blanc.
- b) *M. f. cinereocapilla*: És la que cria a la zona d’Itàlia. Té el cap gris sense cella blanca i el coll blanc.
- c) *M. f. feldegg*: Molt escassa, té el cap molt fosc, quasi negre, i el coll ben groc. Cria als Balcans.
- d) *M. f. thumbergi*: Cria a Escandinàvia. El cap és gris i el coll és groc amb una línia blanca vora la mandíbula inferior.
- e) *M. f. flava*: Cria a l’Europa central. Té el cap gris amb la cella blanca i el coll groc amb una línia blanca vora la mandíbula inferior.

78. *Motacilla cinerea*. (18-19 cm).

Xàtxero cendrós.

Hivernant escàs.

Màx: 7 ex. (nov. 1997).

Vorerres de canals, zones obertes d’aigua en moviment, s’Oberta.

Una mica més llarg i estirat que l’anterior, amb la coa molt llarga. De coloració semblant, té, però, la panxa i costats blancs amb el coll i el cul grocs. El carpó és groc i l’esquena és més cendrosa. Quan vola es pot veure una línia alar blanca molt ben definida. El crit és un fort, sec i sonor “Stít”.

Normalment solitari, és fàcilment observable a s’Oberta, al Dic i a les comportes de Son Carbonell.

79. *Motacilla alba*. (18 cm).

Xàtxero blanc.

Hivernant molt abundant.

Màx: Estimacions de 1000 ex. (a la colgada, a l’hivern).

Zones obertes, camins i àrees pasturades.

Una cridanera combinació de zones blanques, grises i negres, amb la coa llarga i el caminar amb el cap amunt fan que aquest aucell no sigui confós amb cap d’altre. Els mascles a l’estiu tenen el coll molt més negre, visible abans de partir cap al continent, on hi crien. Els joves s’assemblen als de Xàtxero groc, però tenen el collar negre i la coloració més grisa.

El crit és un sonor “Tsi-zíc”.

80. *Troglodytes troglodytes*. (9’5 cm).

Passaforadí.

Sedentari escàs.

Cria probable, encara que no ha estat confirmada.

Zones de vegetació espessa de la barra costanera d’unar. Pinars i màquies.

Bolleta petita, molt nirviosa, de color de terra, amb una cella blanca, si més no observable, i una coa petita però sempre aixecada, ben dreta. De tota manera, aquesta descripció és gairebé inútil, puix quasi mai es deixa veure, sempre amagat dins la vegetació... i quan ho fa és una estona tan curta, furtiva i ràpida que sols veus una “bolleta petita, molt nirviosa, de color terra...”. Contrariament, el seu cant és explosiu, cridaner, fort, repetitiu, amb constants alçades i baixades de to i certament agradable a l'oïda.

Normalment detectat al Comú, però ocasionalment es senten al bosc de galeria.

81. *Erithacus rubecula*. (14 cm).

Ropit.

Migrant i hivernant abundant.

Detectable arreu del Parc.

Aucell petit, arrodonit i d'aspecte amable. Molt abundant a partir dels darrers dies d'octubre fins mitjan abril. Li agrada estar amagat entre la vegetació, però també es deixa veure amb facilitat. El seus colors són ben coneguts de tot-hom: terrós amb la panxa blanca i la cara i el pit vermells sobrassada. El cant és agradable i sonor, però el que més es sent és un “T-T-Trrrt”

82. *Luscinia megarhynchos*. (16.5 cm).

Rossinyol.

Migrant i estival nidificant.

Cria: 50-75 parelles. Minvant.

Bosc de galeria, Pinars.

El més conegut dels aucells cantors. El seu variat repertori i la suavitat melòdica del seu cant és apreciada des de temps molt antics. Curiosament el seu color és absolutament discret: terrós amb la coa un poquet vermellosa i un anell ocular clar poc visible. Viu amagat en la vegetació arbustiva dels pinars i del bosc de galeria, on hi cria.

Els primers cants s'escolten a l'abril i parteix cap a Àfrica a l'octubre.

83. *Luscinia svecica*. (14 cm).

Blaveta.

Migrant i hivernant escàs.

Màx: 9 ex. (octubre 1995).

Molt semblant, en estructura i forma, al Ropit (per ventura una mica més allargat), però de coloració, hàbitat i cant ben diferents. Les parts superiors són terroses fosques, amb una cella blanca ben visible i dues taques vermelles, característiques, a la base de la coa. Les femelles tenen un collar fosc i mal disenyat, ben visible sobre les parts inferiors blanques. Els mascles tenen un cridaner baverall blau i vermell, amb una línia negra al pit. La

subespècie *cyanecula*, poc usual al Parc, té una taca blanca al mig del baverall blau, mentre que la *svecica*, la més observable a s'Albufera i que estiueja al Nord d'Europa, la té vermella. El sò és la repetició d'un sec i fort "Txt", semblant al xoc de dues perdres.

Es pot veure a voreres de canyissar espès i baix o a zones de salicòrnia i solsones espesses.

84. *Phoenicurus ochruros*. (14 cm).

Coarrotja de barraca.

Migrant abundant i hivernant escàs.

Màx: 7 ex. (octubre 1995).

Voreres de bosc, camins, àrees agrícoles.

El mascle adult és negre, amb la coa vermella i les primàries internes de color platejat, fent que tengui un escut gris als costats quan està aturat. La femella és de color gris fosc amb la coa vermella. Vists als voltants del Parc, en zones obertes, àrees seques i voreres de camins des de l'octubre fins al març.

85. *Phoenicurus phoenicurus*. (14 cm).

Coarrotja.

Migrant escàs.

Màx: 3 ex. (setembre 1996).

Voreres de bosc, camins, àrees agrícoles.

Semblant a l'espècie anterior per l'estructura i pel fet de tenir la coa vermella. Els mascles són molt contrastats, amb el pit vermell, la cara negra i les espatlles grises. La femella és tota grisa, però sensiblement més clara que la de l'espècie anterior, sobretot a la panxa i al pit, que poden tenir una coloració lleugerament rosada.

86. *Saxicola rubetra*. (12.5 cm).

Vitrac de barba roja.

Migrant, més abundant a la tardor.

Màx: 19 ex. (setembre 1993).

Voreres de camins amb vegetació herbàcia.

Observat típicament sobre una pedra, un pal o una branca ben atalaiada enmig d'una zona oberta, és un aucell de coa curta i cap molt arrodonit, amb les ales curtes. El mascle, més vistós, és de color terrós fosc amb el pit rogenc, la panxa blanca i unes celles molt cridaneres blanques que destaquen sobre el cap, ben negre. La femella és clara amb pigues negres a les parts superiors, amb una cella gruixada, de color crema, ben definida.

És molt observable al Camí dels Polls i a Amarador, en temporada de pas.

87. *Saxicola torquata*. (12.5 cm).

Vitrac.

Sedentari abundant.

Cria: 75-150 colles.

Semblant a l'espècie anterior, és un dels aucells més detectables de les zones obertes i seques, per mor de la seva costum d'estar sempre atalaiat a llocs ben visibles. El mascle és semblant a l'anterior, però amb el cap ben negre i sense línees oculars, i amb una taca blanca ben visible sobre les cobertores de les ales. Les femelles són de color gris-terrosos amb la taca de les ales poc destacada.

El cant és sonor i viu, molt fort i potent, amb una certa musicalitat, però es sent més sovint el crit de "Txc, Txc, Txc", semblant a dues pedres petites que xoquen.

88. *Oenanthe oenanthe*. (15-16 cm).

Coablanca. Primavera.

Migrant habitual.

Màx: 12 ex. (octubre 1994)

Voreres de camins i zones obertes i seques.

Més gros que els anteriors i més petit que una Mel.lera, amb el posat estirat i el cap alt, sempre en terra, sobre les petites elevacions del terreny... És difícilment observable, però, pel seu costum de no mouer-se massa i pel color críptic: parts superiors grises amb la panxa blanca i el coll groguenc pàl·lid. Té les ales fosques, i el carpó blanc molt visible en vol. El mascle té una línia ocular destacada, també negra.

Un lloc especialment favorable per la seva observació és Amarador.

89. *Turdus merula*. (24-25 cm).

Mel.lera.

Sedentari abundant.

Cria: No evaluada, però abundant.

Arreu del Parc: Camins i voreres, bosc de galeria, pinars, etc.

Una de les espècies més conegudes de les que habiten a les nostres terres. Ben negres amb el bec, cames i anell ocular grocs, els mascles. Les femelles són de coloració negra gastada, com a terrosa, amb el bec i les cames gris fosques.

El cant és sorprenent, melodiós i fort... sovint massa fort, amb ondulacions de tò i molta energia. El crit d'alarma és un seguit de sons repetits i explosius, semblants a una rialla grotesca.

90. *Turdus philomelos*. (23 cm).

Tord.

Hivernant habitual.

Arreu del Parc.

És una mica més petit que la Mel.lera, però d'estructura molt semblant. De color terrós a les parts superiors, blanc molt pigallat a les inferiors i de color taronja baix les ales, és un auccell molt abundant al pas de tardor i fàcilment observable a l'hivern, als pinars i a les bardisses del bosc de galeria.

91. *Cettia cetti*. (14 cm).

Rossinyol bord.

Sedentari abundant.

Cria: Molt irregular, varien d'1 a 4 mascles per Ha.

Arreu del canyissar i bosc de galeria del Parc, àdhuc pinars propers.

Auccell petit, de coloració terrosa a les parts superiors i gris blanquinós a les inferiors, amb una cella blanca molt pronunciada sobre l'ull. Sol tenir les plomes de les ales i la coa molt gastades pel fet d'estar movent-se constantment dins la vegetació espessa.

És detectat amb facilitat pel seu cant, fort, potent i sonor: un "Txa-ka-xà Txa-ka-txà txa-ka-txa-txa-txa-txa!!"

92. *Cisticola juncidis*. (10 cm).

Butxaqueta

Sedentari abundant.

Cria: estimacions de 2 macles per Ha. en les zones favorables.

Llocs oberts i de vegetació herbàcia alta (voreres de camins, àrees semi-pasturades...)

Auccell molt petit de coloració terrosa pigallada de negre. Te les plomes de la coa amb la punta blanca, cosa que es veu molt fàcilment al vol, pel fet de tener-la oberta en forma de ventall. El seu vol és característic: ondulant i emetent el seu cant cada vegada que s'enlaira: "Zip, zip, zip, zip..."

93. *Acrocephalus melanopogon*. (12.5 cm).

Boscarla mostatxuda.

Sedentari abundant.

Cria: estimacions de fins a 4 mascles per Ha. a les zones més favorables.

Canyissars.

Auccell petit que viu permanent-ment dins la vegetació esponerosa del centre de s'Albufera. Quan es deixa veure sol ser alimentant-se a les parts baixes de la vegetació, a les voreres dels canals, movent-se amb bots curts entre les tiges de les plantes.

La coloració és rogenca amb estries negres a les parts superiors, amb el cap negre i una cella blanca sobre l'ull. Les parts inferiors són blanquinoses. El cant és una llarga i repetida successió de sons sembla nts als d'un rodament de canya de pescar: "Txi-txi-txi-lu-lu-luxip-xip-rec-crec-rec-xi-rrup...."

94. *Acrocephalus scirpaceus*. (12.5 cm).

Boscarla de canyar.

Estival abundant.

Cria: No quantificada, però abundant.

Canyissars i, a la tardor, al bosc de galeria.

També difícil d'observar per tenir les mateixes costums i hàbits que l'anterior, però és de coloració molt més homogènia: roig terrós a les parts superiors i crema a les inferiors amb una línia clara sobre l'ull. El bec és molt llarg i gruixut. El seu cant és similar al de l'anterior, però és més aspre i sec, sembla una repetició de síl·labes menys variades: "Rec-re-rec-txec-txec-txec-xerr-xerr...."

Passen l'hivern a Àfrica, partint a l'octubre i retornant al Parc a l'abril-maig.

95. *Acrocephalus arundinaceus*. (19 cm).

Rossinyol gros.

Estival abundant.

Cria: ni quantificada, però abundant.

Canyissars alts i vells.

Similar en estructura i coloració a l'anterior però molt més gros. Té el costum de cantar aferrat a les parts superiors de les canyes i el seu cant és sonor i potent, repetint tres vegades les mateixes síl·laba: "Karr-karr-karr-quíe-quíe-quíe-nyac-nyac-nyac-txer-txer-txer-rec-rec-rec...", fets que el fan fàcilment detectable i observable.

Com l'anterior, passen l'hivern a terres africanes, retornant al Parc a darreries de març.

96. *Sylvia melanocephala*. (13 cm)

Busqueret de cap negre.

Sedentari habitual.

Cria: No evaluada, però abundant.

Arreu del Parc.

De tamany petit i de posat horitzontal, és fàcilment identificable pel cridaner anell ocular vermell. El mascle té el cap negre amb la gargamella blanca i la femella és de coloració grisa general. Les plomes més externes de la coa són blanques, molt fàcilment observables quan vola. Viu en les zones de vegetació aclarida, amb mates i abatzers. La seva veu és semblant al xoc petit de dues pedres: "Txec-txec-txec" o "Trec-trec-trec"

100. *Regulus ignicapillus*. (9 cm).

Reietó de cella blanca.

Sedentari habitual.

Cria: Població poc coneguda, però no és escassa.

Pinars del Comú.

Aucellet molt petit, com una bolleta de cotó amb una coa. Viu entre les branques dels arbres cercant incansablement els insectes petits dels quals s'alimenta. De coloració gris verdosa, té una cridanera línia blanca sobre l'ull i una ratlla carabassa sobre el capell negre (la femella la té groga en lloc de carabassa). Com que sempre viu als arbres, és molt mal de detectar si no és pel seu cant, uns suaus xiulets seguits: "Psssi-ssi-ssi-ssi"

101. *Muscicapa striata*. (14 cm).

Caçamosques.

Estival abundant.

Cria: indeterminada.

Zones arbrades.

Aucell gris terrós amb la panxa blanca amb petites pigues fosques al pit. Té el cap llistat amb fines línies més fosques. És fàcilment identificable pel seu comportament: es posa a una branca o sobre una estaca i des d'allà es llença sobre els insectes que passen volant pels voltants, tornant a la mateixa talaia amb l'insecte al bec. És una espècie de bosc i de zones arbrades, que passa l'hivern a terres africanes, retornant a l'abril i es veu fins el setembre-octubre.

La veu és un sec "Txep-tsep-tsep"

102. *Ficedula hypoleuca*. (13 cm).

Caçamosques negre.

Migrant regular.

Màx: 10 ex. (abril 1997).

Zones arbrades.

De tamany semblant a l'anterior, és de coloració molt destacada: mascles negres amb la panxa blanca i unes àrees grosses sobre les ales també de color blanc. La femella és semblant però coloració general gris terrosa amb la taca alar més petita. Viu a zones arbrades, amb la mateixa costum de caça que l'espècie anterior.

Al Parc es comporta com un migrant, més habitual a la primavera.

103. *Parus major*. (14 cm).

Ferrericó.

Sedentari habitual.

Cria: No determinada

Arreu del Parc.

Són uns dels aucells més acrobàtics dels que es poden veure per Mallorca. Tenen el costum de cercar insectes, de manera molt nerviosa, a tots els nivells de vegetació excepte en terra, i sovint ho fan de cap per avall. La coloració és molt cridanera: groc verdosos amb el cap i pit negres i unes galtes blanques molt visibles. Les ales són grises i la coa té les plomes més externes de color blanc.

Molt detectables pel seu cant: un “Tit-tit-pinc!!” molt semblant al so d’un objecte metàl·lic rebotant sobre un altre. També tenen un sèrie gran de veus sorolloses difícils de descriure.

104. *Remiz pendulinus*. (11 cm).

Teixidor.

Migrant escàs.

Màx: 15 ex. (març 1997)

Bosc de galeria i canyissars.

Simpàtic aucell de canyissar de coloració terrosa amb el cap gris i una màscara negra a la zona dels ulls. Les femelles són semblants però amb la màscara més petita. Solen anar en grups molt renouers i les encanta rompre les floracions de la Bova (*Thypa sp*) per cercar-hi les llavors de les quals s’alimenten.

El so és un característic “Pssiiiiiiii” descendent i melodiós. Visita el Parc sobretot a la primavera.

105. *Lanius senator*. (19 cm).

Capsigrany.

Estival regular.

Cria Probable, no confirmada.

Camins, zones arbrades i àrees obertes.

Robust, agressiu, intel·ligent... de talla mitjana i de coloració cridanera (cos i cara blanc i negre amb el cap vermell) amb el bec fort i ganxut... és un excel·lent caçador d’insectes i predador d’aus, rèptils i petits mamífers. Sol vigilar atalaiat sobre els fils d’electricitat o sobre les branques més elevades dels arbres i arbusts. Té el costum d’escarnir molt be el cant de molts d’aucells.

El mascle té el front negre, mentre que la femella té una taca blanca entre els dos ulls. Els joves són de coloració terrosa amb pigues més fosques. La subespècie mallorquina té la zona blanca de la part superior les ales molt petita.

106. *Sturnus vulgaris*. (21 cm).

Estornell.

Hivernant molt abundant amb deteccions tots els mesos de l’any.

Màx: Estimacions d'1.500.000 ex. (novembre 1996).
Cria: Una colla al 1994, probablement criés al 1996.
Arreu del Parc, utilitza els canyissars com a dormidor.

És una de les espècies més abundants al Parc, amb concentracions de més d'un milió d'exemplars en els hiverns més freds. Els seus esbarts formen figures espectaculars al cel durant la colgada als horabaixes i les sortides, al matí, cap a les zones d'alimentació fora del Parc són impressionants. Solen utilitzar les zones més interiors del Parc, però canvien de localització cada un parell de dies perquè amb el seu pes rompen les tiges seques de canyet que li serveixen de suport com a dormidor, creant, amb el pas de les setmanes, grans àrees amb la vegetació aixafada.

L'alimentació és frugívora (oliva, llentiscle...) i insectívora, tenint gran importància en la dinàmica ecològica de la zona degut al seu número tan elevat.

La coloració és verd-negrosa amb reflexes metàl·lics i pigues clares arreu del cos. El bec és gros i de color groguenc. Els joves són terrosos. Emeten gran quantitats de sons i renous secs i àspres que són detectats des de molt enfora com una remor sorda i pesant, però el seu cant territorial és aflautat, molt líquid i melodiós.

107. *Passer domesticus*. (15 cm).

Teulader.
Sedentari abundant.
Cria: No determinada.
Arreu del Parc.

Un dels aucells més coneguts de tots per mor de la seva relació molt estreta amb la civilització humana. Ha sabut transformar en avantatges els canvis d'hàbitat que aquesta ha suposat en el medi: més facilitat d'alimentació, més seguretat enfront de predadors...

El mascle té el cap gris, les galtes blanques i un cridaner baverall negre. La femella és més terrosa favadada de negre, i els joves són molt semblants a les femelles.

108. *Fringilla coelebs*. (15.5 cm).

Pinçà.
Sedentari escàs, més habitual a l'hivern.
Cria: No determinada.
Pinars i zones arbrades

Inconfusibles per les marques alars blanques i per les plomes externes de la coa del mateix color, molt visibles quan volen. El mascle es destria de la femella per tenir el cap de color de cel i la cara i el pit de color rogenc. La femella és més grisa i terrosa. Són habituals a l'hivern a les zones més seques, com el Camí del mig i, durant tot l'any, a tot el Comú. Sovint es veuen a terra, gratant amb els peus i menjant insectes a les voreres dels camins.

El cant és fort i musical, descendent i acabat en una floritura, escoltat de manera repetida a les zones de pinar durant tota la primavera i estiu.

109. *Serinus serinus*. (11 cm).

Gafarró. Verderolí.

Sedentari abundant.

Cria: No determinada.

Arreu del Parc, més aviat a les zones arbrades.

Un aucell molt detectable a la primavera i l'estiu pel fet de tenir el cant semblant a un ou quan es fregeix "Txi-pit-sip-sis-xir-ris-xip-txir..." cantant des d'una branca d'arbre o en vol amb les ales obertes i batent-les d'una manera molt lenta i singular.

El tamany és petit i la coloració general és verdosa plena de taques grises, amb la panxa més clara. Els mascles en plomatge nupcial tenen el coll, la cara i el front de color groc, amb les orelles i el capell de color gris.

110. *Carduelis chloris*. (15 cm).

Verderol.

Sedentari abundant.

Cria: No determinada.

Arreu del Parc.

Més gros i rabassut que l'anterior, amb el bec molt gruixut. El Verderol és abundant a les zones obertes, alimentant-se de llavors. El mascle és verd amb la panxa, la base de les primàries i el centre de la coa de color groc. La femella és més grisa i apagada, però manté àrees grogues a les ales i a la coa.

El cant és un tremolor sonor ascendent i també te veus sonores i líquides com "Tuuiiiit" i "Ziuu-txuii-txuii-txuii".

111. *Carduelis carduelis*. (14 cm).

Cadernera.

Sedentari abundant.

Cria: No determinada.

Arreu del Parc.

Molt coneguda pel seu colors cridaners i per la seva facilitat d'observació, la Cadernera viu a zones obertes, sovint amb presència de cards (d'on li ve el nom, precisament). La coloració és terrosa amb la cara vermella, el cap negre, el carpó i les galtes blanques. Però el que més crida l'atenció és una gran àrea molt cridanera de color groc a les ales, de color negre.

Vola en grups que poden ser nombrosos i la seva veu és suau i líquida. El seu cant és molt agradable i melodiós, aspecte pel qual ha estat objecte de captivitat des de molt de temps enrera.

112. *Carduelis cannabina*. (14 cm).

Passarell.

Sedentari abundant.

Cria: No determinada.

Arreu del Parc.

Més habitual a la perifèria del Parc (Ses Puntes, Son Serra, Amarador...) sol acompanyar als grups de Cardeneres alimentant-se pels camps oberts amb cards i altres plantes plenes de llavors. Es reconeix pels colors gris terrosos i les ales negres i, en temps de cria, per la taca vermella del pit i front als mascles.

També té un cant agradable, encara que més curt i sec, i també ha estat objecte, durant segles, de captures per tenir-ne d'engabiats i fer cria en captivitat.

113. *Enberiza schoeniclus*. (15.5 cm).

Hortolà de canyar.

Sedentari regular, amb tendència a una minva de la població.

Cria: No determinada.

Canyissars.

Aucell típic de canyissar, de coloració terrosa amb estries negres. La femella presenta dues línies molt cridaneres, una negra i l'altre blanca, que baixen des del bec fins el coll amb el cap de color terrós amb una cella de color crema sobre l'ull. El mascle té el cap i el coll negres, destacant un collar i una línia bigotera de color blanc. Ambdós sexes tenen les plomes més externes de la coa de color blanc, molt visibles en vol. Al Parc hi viu la subspècie *E. sh. Hyterbii* que té el clatell gris i el bec sensiblement més gruixut que l'espècie nominal.

Els mascles són molt detectables perquè tenen la costum de cantar sobre la part més alta de les canyes. El so és una repetició constant d'un refilet sonor, líquid i ascendent, difícil de transcriure.

114. *Miliaria calandra*. (18 cm).

Sol.lera

Sedentari abundant.

Cria: No determinada.

Àrees conreades dels voltants del Parc, zones obertes i voreres de camins.

És un aucell relativament gros, arrodonit, de coloració terrosa a les parts superiors i blanca a les inferiors, però molt pigallada de fosc. Té el cap molt gros amb un ull negre molt

destacat. El bec és curt i gruixut i la coa té les plomes més externes de color blanc, molt visibles al vol (molt lent i amb les ales molt gruixudes, amb batecs molt marcats). Té la costum de posar-se sobre els fils i pals d'electricitat i sobre les parts més elevades de les branques més altres dels arbres i arbusts, des d'on canta sovint.

El cant és molt típic, assemblant-se al so metàl·lic d'un grapat de claus quan es remenen... "Txi-txi-txirri-rrí-rrí-rrí-rrí!!" cantat de manera molt seca i ascendent.